

EL MAGAZÍN

Divendres, 27 d'agost de 2021

LECTURA ■

'Mala mar', el relat
de Núria Soto Salvador

ECONOMIA ■

Anàlisi de
la 'lleï rider'

PSICOLOGIA ■

La síndrome
postvacacional

SANTI MASSAGUER / El punt avui / Ajuntament de Girona

JOSEP PLA I EL COLLSACABRA

El rastre dels viatges de l'escriptor

REPORTATGE

JOSEP PLA I EL COLLSACABRA

Els cingles de Tavertet

Josep Pla

Josep Pla (1897, Palafrugell- 1981, Llofriu), ha estat un gegant de la literatura catalana. Periodista, escriptor i viatger incansable. Sabem que Josep Pla també deixà constància del seu pas per Collsacabra l'any 1943, en el marc de la seva magnífica i monumental obra. L'autor aporta en aquest article una anàlisi del coneixement que Pla tenia del Collsacabra.

**Text: Xavier Crosas i Casacuberta
Imatges: Albert Llimós / Neus Páez**

L'any 1943, Pla fa tres viatges d'uns quants dies per Catalunya des de l'Empordanet, que n'és el centre de partida: Barcelona, Andorra i Perpinyà. Pla es desplaça sempre en autobús. Amb molta lentitud. De poble en poble. Els visita d'una manera molt normal, feliçment, i com si no fes res. Ens diu que viatja per formar la seva intel·ligència i enriquir la seva sensibilitat. Mira d'explicar d'una manera coherent i molt personal el paisatge de Catalunya i els homes que hi habiten. Heus aquí, doncs, que Pla ens ha deixat un diari de viatges interessant i molt divertit de llegir.

En el viatge força llarg que fa a l'estiu, de l'Empordanet a Perpinyà, i que no ens fa saber quants dies hi dedica, les etapes són les següents: l'Escala, Empúries, Roses, Banyoles, Girona, Besalú, Olot, Castellfollit de la Roca, Camprodon, Sant Joan de les Abadesses, el Collsacabra, Vic, Ripoll, Puigcerdà i Andorra.

Abans d'arribar al Collsacabra, fa nit a Olot. L'endemà agafa l'autobús d'Olot a Vic que passa per les terres del Collsacabra. S'ha llevat molt d'hora amb la intenció d'anar a Rupit. Dia esplèndid. Fa el viatge amb un grup de pagesos carregats amb farcells, coves i sacs. Un somier i tot, que viatja al sostre de l'òmnibus. Aleshores sent una pagesa que diu: "Venim de mercat d'Olot. Hi havia tanta gent, que el meu marit no sabia per on començar ni el que havia de fer. Les cames li tremolaven; semblava esporuguit".

A l'autocar, Pla hi coneix una senyoreta, la majordoma del rector de Pruit, amb qui té un diàleg animat i savi. "Sembla una perdiu grassa", Pla jutja així la dona. La dona pateix un seguit de malalties (pressió elevada, el fetge, l'estómac, la bufeta, el cor...), per tant, està molt delicada (ha fet tres dies de metges a Barcelona, de fonda). "Al Collsacabra, a l'hivern s'hi està molt bé. Alguns propietaris s'han arruïnat perquè a l'hivern s'hi està molt i molt bé vora del foc, menjant i dormint. Si neva, millor. Com més neu cau, més llenya al foc, més botifarres amb mongetes i més vi escalfat", diu la dona.

L'autobús avança lentament enmig de camps de blat: Les Preses. Sant Esteve d'en Bas. Hostalets d'en Bas. "El país és deliciós, d'una frescor divina. Els arbres, els camps de blat de moro, l'herba dels prats, tenen, tocats pel sol del matí, una lluentor fascinant. Hi ha una pau prodigiosa, una pau d'animal rumiant. Per entre prats frescals, d'un verd tendre, dolç amable". I ara, la costeruda carretera de la Salut. Pla queda fascinat pel so de les esquelles llunyanes. Aquest esquelleig de les vaques els indica l'arribada a La Casassa de Pruit, una de les masies més grans del Collsacabra. I continuem: la masia de Corriol, una mica més avall. La finca La Fontana, a la llunyania, enmig del bosc. I la caseta del peó de la carretera. Des d'aquí, Josep Pla, agafa la carretera cap a Rupit, a peu i amb la maleta a la mà.

Aleshores Pla es troba un pagès, un home petit, amb bigoti, i li pregunta cap on cau Pruit. "El poble no cau cap enlloc. És inexistent. El poble és tot això que vostè veu", li respon el pagès. Pla no veu cap poble, només camps, boscos i masies. "Doncs això és el poble de Pruit", afegeix encara, el pagès. Pruit com a poble no existeix. Hi ha l'església, la rectoria, l'escola i l'ajuntament. Les cases del poble són esbargides per la rodalia. Al Collsacabra hi ha dos pobles que existeixen – Rupit i Tavertet – i dos pobles que no existeixen: Sant Pere de Falgars i Pruit. Apa! En un moment Pla arriba a Rupit. Josep Pla decideix de passar-hi dos dies. I es diu a ell mateix: "Ara haig de buscar-hi un allotjament." S'està a la carnisseria, que al mateix temps és fonda, cafè, estanc i magatzem (de llenya i de carbó). Un establiment a prop de l'església, de la rectoria i de l'escola. A Pla, li agrada el poble. Quin poble! Aquest sí que és poble prodigiós, per les cases, pels carrers. No es cansa de mirar-lo. "No me'n mouria mai", pensa. I quins carrers! Aquests carrerons estrets, amb cases de pedra ben antigues al peu del gran rocam, damunt del qual hi ha les restes d'un castell. Pla, doncs, troba que el

nom de Rupit li és ben adequat (perquè Rupit ve del llatí *rupes*, que vol dir roca). Poble medieval, però viu, net i endreçat. Deliciós. De cara al sol, a migdia. Davant del gran panorama de Les Guilleries i el Montseny.

Adéu a Rupit. Amb l'autobús emprèn la marxa cap a Vic. El paisatge és molt verd. Arriba a Les Vilas, una gran masia amb una petita església romànica al costat. Li fan saber que Lluís Fatjó de Vic és qui habita Les Vilas. Pla ens diu que a La Casassa, Corriol i Les Vilas encara hi ha records molt vius de la Segona Guerra Carlina (la de 1846 a 1849). Casalots que foren habitats llargues temporades pel general Francesc Savalls, que hauria recorregut aquests camins amb el seu cavall, tot brandint un gran sabre francès. I ara l'autocar fa la primera parada a la masia del Bach. Gran casa senyorial de tres pisos, un mas documentat des del segle XII, i restaurat al segle XVIII. Tot plegat és molt gran. A Cantonigròs, apareix a ponent la Plana de Vic, que vista de lluny, és inoblidable.

L'any 1951, Josep Pla dedica a Rafel Puget (1873-1945) un llibre en què recull amb tot detall la vida de l'industrial manlleuenc. Relat esplèndid del gènere biogràfic: *Un senyor de Barcelona*. El senyor Puget era cerdà per part del pare –de la Cerdanya

francesa. Fill d'una nissaga d'industrials del tèxtil, que primer s'instal·len a Vic i més tard, es traslladen a Manlleu. I per part materna, de Manlleu, d'una de les cases més antigues, la casa Munt. Josep Pla i Rafel Puget fan amistat després d'unes visites a Barcelona i a Corriol de Rupit. Es proporcionen companyia i entreteniment. Amb una memòria prodigiosa, el senyor Puget li explica anècdotes i vivències. I Pla sols es limita a fer un recull ben escrit i amè de tot plegat. N'és una mostra el fet següent: Puget solia dir que, quan veia un pagès en actitud pensativa, i aquest pagès era el seu masover, es posava a tremolar com una fulla d'arbre. Ho comentava a Pla d'aquesta manera: “¿En qui creieu que pensen els pagesos quan a l'hivern, arraulits a la vora del foc, es passen hores i hores en actitud meditativa i pensativa? El pagès no pensa en res més que enganyar l'amo sigui com sigui i passi el que passi”. Rafel Puget explica que la seva mare compra la finca de Corriol de Rupit perquè la família està enamorada del fets del segle XIX. El Collsacabra era un

“Aleshores Pla es troba un pagès, un home petit, amb bigoti, i li pregunta cap on cau Pruit. “El poble no cau cap enlloc. És inexistent. El poble és tot això que vostè veu”, respon el pagès.

país que havia viscut intensament la Segona Guerra Civil Carlina. El record de Francesc Savalls hi era molt viu.

I heus aquí que ara Rafael Puget ens descriu el primer viatge que fa de Vic a Olot, l'any 1891:

“El viatge era sensacional, grandios, fascinator; de Manlleu a Olot tardàvem divuit hores i fèiem la travessia muntats a cavall dels matxos del Reiet de Vic, que tenia una gran quadra d'animals de bast. Sortíem quan encara fosquejava; feia fred i ens cobríem les orelles morades amb les bufandes grosses i peludes del temps. Quina manera de viatjar, Déu meu, plàcida i agradable! El camí es feia en quatre etapes: la primera s'acabava a L'Esquirol, o sia a Santa Maria de Corcó. En arribar-hi ens dirigíem a l'Hostal del Botiguer, que era excel·lent. A la vora del foc, hi esmorzàvem de forquilla: truita de mongetes, una botifarra i una amanida del temps. Després, les postres i el vi ranci. Quan sortíem de l'hostal per muntar altra vegada en els matxos, vèiem el món tocat per la puresa i la dolçor matinal, a través del cristall de l'aire fi.

La segona etapa ens portava a l'Hostal de Ca la Rotllada. Hom donava un bon pinso als animals, i els viatgers ens assèiem a taula a dinar: sopa i carn d'olla suculenta –amb l'orella i cua de porc, la cuixa d'oca i la botifarra negra– i un entrant. Tot era fresc, senzill, gustós, de la més elevada qualitat, cuinat amb un interès extraordinari. Per postres, la grana de capellà: una nou, quatre ametlles, dues avellanes i quatre figues seques, que tant de gust donen a la boca. I cafè. Després els homes encenien la caliqueunya i es reprenia la marxa.

La tercera etapa era la més llarga i consistia a travessar Collsacabra i passar de Cantonigròs als Hostalets d'en Bas del Grau d'Olot. El camí era bo fins al Grau, on hi havia una casa. Després es baixava per un pendent perillós, fortíssim, sobre l'aiguavessant del Fluvià. Als Hostalets es menjava una queixalada per berenar, que solia consistir en quatre cargols (o sia cargols *ad libitum*) a la vinagreta o una porció d'ànec, de pollastre o de colomí guisat amb una cabeça d'all o unes cebetes.

S'arribava a Olot negra nit, just a l'hora de sopar, que es produïa a la Fonda Estrella, que era l'establiment d'aquesta classe millor de Catalunya per aquell temps.

[...] El viatge de retorn, a conseqüència dels diners que la gent portava a les alforges cobrats en les transaccions de la fira, agafava un aire ple de perill i d'interès. Encara corria pel país una o altra banda de facinerosos que assaltaven els camins. El camí de tornada es feia amb l'ull obert i un dimoni a cada orella”.

A Corriol, Rafel Puget hi coneix moltes cançons de camp. Cançons de la gent i dels traginers. I es queixa perquè la gent deixa de cantar aquestes cançons de la terra. També Rafel Puget recorda qüestions electorals. Pruit és un ajuntament de masoveries disperses; Rupit és un poble concentrat, en gran part en un nucli; Tavertet és un ajuntament remot i inassequible. I són els vots del Collsacabra els qui fan decantar la balança a favor seu. Durant molts anys disposa dels censos electorals dels vots de

Pruit, Rupit i Tavertet. Pagant és clar... I d'aquesta manera, s'imposa a les eleccions en el districte de Vic. Segurament pensareu que aquesta manera de fer no és justa. Però llavors les coses anaven així.

Rafel Puget també va intervenir en la tramitació i construcció de la carretera de Vic a Olot, que va obrir per a tothom una de les comarques més boniques de Catalunya. Puget va moure tots els fils que tenia al seu abast per tal de construir la carretera que unís els dos caps de comarca, i amb l'objectiu també de facilitar el camí fins a la seva finca de Corriol de Rupit. L'any 1897 la família Puget, amb gran goig, puja en tartana al Collsacabra. I després de vint-i-cinc anys de treballs, l'any 1922, es fa la inauguració de la carretera Vic-Olot, ja definitivament acabada.

A Corriol, al Collsacabra, Puget hi passa hores molt agradables. Al mas, hi fa estades de set mesos l'any amb la seva dona. Fins l'any 36, fa vida entre Barcelona, Manlleu i Collsacabra. Convé destacar que Corriol és una masia molt gran, oberta a quatre vents, amb dues fileres d'arcs superposats a la façana i unes galeries assolellades magnífiques. Mireu com Rafel Puget parla de la casa de Corriol i del seu entorn: “La masia de Corriol és espaiosa; és una casa de senyors plena de gràcia popular. És fresca a l'estiu, i a l'hivern s'hi pot fer un bon foc. (...) Corriol satisfà el meu gust de la vida contemplativa. Sempre m'ha agradat badar davant el pas dels núvols. Els arbres vells, els adoro. Els joves, em semblen fills meus.”

L'any 1960 Josep Pla, Joan Teixidor i el fotògraf Ramon Dimas, amb el propòsit de fer una guia general de Catalunya, fan un viatge amb un cotxe “tot visitant una quantitat de paisatges urbans i agraris inacabables” (sic). A la guia, Josep Pla hi descriu el Collsacabra d'aquesta manera: “Al nord-est de la Plana de Vic, cobrint l'enclavament muntanyós situat entre aquesta comarca i les terres d'Olot, se situa la comarca natural de Collsacabra, que és una de les més belles del país. I parla de la carretera de Vic a Olot, que travessa Collsacabra. Tot aquest vessant de la Plana és d'un pintoresc bellíssim, amb dilata-des panoràmiques sobre les terres de ponent, amb nombrosos accidents naturals i múltiples torrents que van a parar al Ter”.

Pla ens explica l'origen de la localitat de Cantonigròs. De primer, era un hostal de dimensions considerables. A l'època de les tartanes, era lloc d'aturada forçosa en el camí de Vic a Olot, tant d'anada com de tornada. I al voltant d'aquest establiment s'ha creat un poble turístic. “La situació de Cantonigròs és d'una magnífica bellesa”. I la carretera entra a Collsacabra per la masia del Bach. Després, Les Vilas.

En últim lloc, Josep Pla explica que el Collsacabra proporciona una tranquil·litat deliciosa. País protegit per muntanyes. Al sud, Les Guilleries i el Montseny amb el Matagalls. Al nord, els Pirineus. Quatre municipis: Rupit és un poble ben antic, amb un nucli urbà pintoresc de carrers empedrats i cases rústiques, bellíssim. Pruit és un poble inexistent. Format per masies escampades en el seu terme. Algunes molt belles, d'una arquitectura plenament integrada al paisatge. Corriol és una de les masies més rellevants. Cantonigròs respira modernitat. Torres i xalets de pedra o d'obra. Des d'aquí, es té una bona visió de l'Esquirol i de tota la Plana de Vic. Tavertet és una localitat rústica, situat sobre el rocam abocat al Ter, de grans cingleres. I el país té el Santuari de Cabrera (a mil tres-cents metres). Balcó magnífic de la Plana de Vic. Us heu donat, doncs, que el Collsacabra bé val una visita? Si algun dia aneu a Collsacabra, penseu a fer una visita a tots aquests llocs que Josep Pla ens proposa, i que tenen més de tres-cents anys d'antiguitat.

Bibliografia:

JOSEP PLA, *Viatge a la Catalunya Vella*. Destino, Barcelona (2004)
JOSEP PLA, *Tres senyors (Un senyor de Barcelona)*. Destino, Barcelona (2004)
JOSEP PLA, *Tres Guies*. Destino, Barcelona (2004)

OPINIÓ

Francisco Castro

DES DEL DRON

Encegats pel 'traje de luces'

Catalunya va ser el primer lloc de la península Ibèrica on es van prohibir les corrides de toros. Això va ser cap al 2010. Una mica abans ho havien fet les Canàries. A les illes, la tradició tauromàquica era gairebé inexistent. A Catalunya, en canvi, sí que n'hi havia. Existeixen des de temps immemorials els correbous, o el bou embolat, i el 1859 ja funcionava una plaça a Olot. Sobre els correbous i els bou embolats, tinc clar que són dues pràctiques que, si no s'han prohibit ja, ens hauríem de començar a plantejar de fer-ho. Ja sabeu, us escric des de Galícia i des de la distància. I és dubtós que pel carrer em trobi algú que em renyi per dir aquesta mena de coses argumentant-me que estic atacant les arrels tribals catalanes. A Galícia em passa, perquè cada any protesto pel que aquí s'anomena *A rapa das bestas*, que serien una colla de personatges molt carregats d'Estrella Galicia que acorralen cavalls salvatges per marcar-los mentre se'ls enfilen a l'esquena de tres en tres o de quatre en quatre, els tiren a terra, els trepitgen, etcètera. Us ho asseguro: cada vegada que un d'ells rep una bona coça a la canyella soc immensament feliç. Ja ho sabeu: m'he criat escoltant Siniestro Total cantant allò de "alégrame el día, torero, alégrame el día".

Catalunya va ser en això, com en tantes altres coses, pionera. I recordo que fa 11 anys, quan el Parlament català aprovava aquesta iniciativa legislati-

va popular per prohibir les corrides de toros en terres catalanes (això és important: no va sortir dels polítics, la iniciativa, sinó de la gent del carrer; de fet, PP i PSOE van votar junts que no, que la tauromàquia seguia), deia, quan fa 11 anys es va prohibir la tortura lenta i cruel dels toros en públic (es tracta d'això, la tauromàquia no és art) recordo el president Montilla (que va votar en contra de la iniciativa) dient que "tant de bo que això no suposi un altre front de conflicte amb Espanya". La frase, llegida a

Estar a favor dels toros, en aquest moment, és estar amb la ultradreta, el franquisme, la pandereta i l'endarreriment. El debat se circumscriu aquí

les hemeroteques tants anys després, fa riure. Però no el fons de l'assumpte, que és la creença que anar en contra d'allò espanyol sempre té un punt de perillositat. I mireu, no el té. Ni en això ni en res. Anar en contra d'allò espanyol, és a dir, anar en contra d'allò ranci, caspós, vulgar i ressec, no té res de conflictiu llevat que entenguem que anar a favor del

progrés sigui anar en contra d'Espanya. Si algú creu això, llavors és que considera que Espanya significa endarreriment. I sí, en molts sentits, allò espanyol és endarrerit.

Aquest agost, les xarxes es van omplir de toreros espanyols molt espanyols que protestaven perquè cada vegada hi ha més ajuntaments de tot l'Estat que prohibeixen les corrides de toros. Entre les seves argumentacions es diu que és una tradició espanyola, un art espanyol, i que Espanya és taurina i olé, olé, ja ho sabeu. L'únic partit (el PP comença a dissimular i ja no opina de certes coses, a veure si recuperen la llibertat, almenys davant de l'opinió pública, en aquest segrest en què els té VOX des de les passades eleccions andaluses) va ser el d'ultradreta, els xicots d'Abascal il·luminats (i encegats) pel *traje de luces*.

Així doncs i com a conclusió: estar a favor dels toros, en aquest moment, és estar amb la ultradreta, el franquisme, la pandereta i l'endarreriment. El debat se circumscriu aquí. Els que l'agiten, provoquen i desenvolupen estan en l'òrbita d'aquest partit que ajunta toros i espanyolitat. De manera que sí, defensar la tauromàquia, ja siguis català, gallec o andalús, és defensar l'Espanya centralista, antiautonòmica i totalitària. El marc de debat és aquest. I si hi ha algú que no ho veu, és que està encegat pel vestit de torero del maestro. Aquella cosa ridícula.

Eduard Roure

BADLANDS

Un gra massa

La història és la següent: un grup d'adolescents fa una visita al Prado i hi graven un TikTok en què se'ls veu, mitjançant un ràpid i enginyós muntatge, imitant de forma estafeta les postures patidores de diversos personatges de quadre, que també van apareixent en el vídeo. El muntatge, com és habitual en aquesta xarxa social, va acompanyat de música, en aquest cas una mena d'arranjament electrònic en què s'hi filtra una frase ("se está haciendo la víctima"), que es veu que últimament s'ha infiltrat en l'antologia popular de frases peculiars i idiotes repescades dels programes de zàping.

Si el veieu, el vídeo, potser li trobareu certa gràcia. Allò, però, que provoca una estupefacció que podria derivar en hilaritat considerable són les reaccions en cadena expressades des de les dues posicions enfrontades respecte a la performance dels xiquets. Les podem resseguir amb detall a través d'una altra xarxa social, en aquest cas Twitter, que ja

sabem que ha esdevingut receptacle de les observacions més afinades i dels exabruptes més biliosos. Realment, pel que fa als indignats que ho consideren un ultratge a l'art i una mostra vergonyosa del baix nivell cultural de la jovenalla del país, no sé a què treu cap molestar-se d'una forma tan apocalíptica.

Com molt bé s'han aplegat a remarcar els defensors de la feta, és una actitud anàloga a la de tants adults enfadats quan, d'adolescents també, perpetraven les seves pallassades en els temples de la cultura visitats amb motiu de les sortides escolars, però sense Internet ni mòbils per difondre-ho, o quan, ja de grandets, s'han lliurat a l'*horterada* previsible de sostenir la torre de Pisa o tocar la panxa d'un buda a l'Orient. No es tracta, doncs, de tenir la pell massa fina, sinó de no veure's la palla a l'ull propi.

Ara bé, els defensors que han saltat amb braó inaudit també s'han passat de rosca. Segons aquestes veus, ens trobem

davant un exemple preciós de la nova i profitosa aliança entre les aptituds digitals del jovent i la sensibilitat cultural i artística.

N'hi ha un que ha arribat a dir que hi veu domini de la narrativa audiovisual (com si els catorze segons del vídeo es poguessin equiparar a un curt nominat als Goya), competència en edició de vídeo (home, això sí, tot i que no sé quin grau de mèrit té una simple competència), ús de recursos com la ironia (no la sé veure), reflexió sobre l'evolució estètica (definitivament no la sé veure) i saludable sentit de l'humor (saludable o no, sembla un humor massa obvi). La conclusió és fàcil: internet i les xarxes han infectat d'infantilització galopant la percepció dels adults.

El que en el passat eren les respectables, intranscendents i previsibles pocsoldades adolescents s'han convertit, per obra i gràcia de l'embruix digital, en la gran revolució de la pedagogia cultural.

Malament anem.

OPINIÓ

Josep Burgaya

DES DE FORA

El preu de la llum

Espanya té un dels preus de l'energia elèctrica més cars d'Europa. No és que li falti capacitat de producció, que en sobra, ni que no es tingui un accés suficient i diversificat a les fonts que l'han de produir. Té un problema d'oligopoli, és a dir, d'uns pocs operadors que acaben per fixar condicions i que fan que el concepte de competència, almenys de cara al consumidor, resulti una ridícula. Però té, sobretot, un sistema tarifari que està fora de tota lògica i que resulta una bicoca per a les companyies presents en aquest àmbit. El sistema de subhasta establert en el mercat majorista, i que acaba per ser decisiu en el preu final que paguem els consumidors, resulta extraordinàriament pervers i sembla que a nivell governamental els resulta intocable davant el risc de molestar la Unió Europea o fer enfadar les influents grans companyies que en són beneficiàries. En aquests mesos de juliol i agost, gairebé cada dia batem rècords en el preu de la llum. Aquesta setmana hem arribat a la brutal xifra de 122,76€ el megavat/hora i sembla que la tendència alcista continuarà. Perquè ens en fem una idea, ara fa un any el preu no arribava als 40€ (Mw/h). No seria el moment de fer-hi alguna cosa? Cares de preocupació i bones paraules per a possibles vies de solució molt parcials i a futur, però cap acció clara, contundent i immediata com mereixeria una situació tan excepcional i insostenible. El temor gairebé reverencial cap a les empreses operadores fa que es desestimi una intervenció i taxació de preus, cosa que caldria almenys durant un període de temps de cara a reorientar i reorganitzar el sector i especialment canviar el sistema tarifari basat en subhasta. El preu de l'electricitat afecta de manera brutal les economies domèstiques, però tam-

bé l'activitat empresarial, ja que és un factor de cost que resta competitivitat a les empreses que produeixen a Espanya quan han d'operar en el mercat internacional. Aquest no és un tema menor, com no ho és que una part de la població no es pugui permetre el consum que es requeriria en plena onada de calor o bé que s'hagi de recórrer a desplaçar bona part del consum a la franja horària menys costosa de la matinada.

Tot i que el sistema de funciona-

ment del mercat elèctric és força complex i difícil de comprendre en els seus detalls, com, per cert, també ho és el rebut elèctric que rebem a casa; sembla força evident que un sistema de subhasta en la compra majorista organitzat per fonts que van de l'energia més barata a la més cara i que sigui aquesta, el gas, la que acabi fixant el preu pagat pel conjunt, resulta una brutalitat. No té sentit que el que es paga no tingui a veure amb costos de producció notòriament diferencials. Els baixos costos de produir la nuclear, la hidroelèctrica o les altres renovables es veu premiat amb el mateix pagament que reben el gas o els drets d'emissió de CO₂, que són les fonts que entren al final del procés i que ho encareixen. L'especulació està servida: aportar molta energia de baixos costos i que finalment es pugui cobrar segons l'aportació en el tram final a costos elevats. La paralització governamental en aquesta situació resulta preocupant, ja que proporcionar energia suficient a preus raonables hauria de ser una obligació. Quan es treu el tema de crear una societat pública de distribució que pugui garantir justament el caràcter de servei públic es tiren pilotes fora i es diu que cal deixar funcionar el mercat privat. No s'explica que a França o a Itàlia les companyies energètiques més importants tenen capital públic. Que les mesures paliatives que s'instrumentin siguin baixar l'iva (del 21 al 10%), altres impostos o el cànon que es paga per fomentar les renovables no són només un pegat, són una molt mala idea. El problema del preu que paguem per l'energia elèctrica no és d'excés de càrrega tributària, sinó de l'existència d'un mecanisme de fixació de preus que permet l'obtenció d'uns beneficis desafortats i injustificables.

Joan Juncosa

Pedres enmig del camí

Qui va dir que seria fàcil? Sempre trobarem pedres enmig del camí. On no arribi la motivació, que arribi la disciplina i la perseverança. Sempre cap endavant, sempre cap al teu objectiu. A vegades lentament, quan puguis accelera i quan hagi d'aturar-te, fes-ho. No tots ho aconsegueixen, és cert. Podràs pensar que la vida és injusta. No ho és. A vegades aconseguim el que volem i a vegades no. El pitjor no és no aconseguir-ho, el pitjor és no intentar-ho. La il·lusió ens dona vida. Sense il·lusió només queda amargor. De dificultats, sempre n'hi haurà, en les teves metes. Saps? També

n'hi ha en la vida. Les pedres enmig del camí en formen part. No deixis de creu-

A vegades aconseguim el que volem; d'altres, no. El pitjor no és no aconseguir-ho, sinó no intentar-ho

re en tu. No deixis de treballar intensament pel que vols. No deixis de somiar.

Sobretot no permetis que una caiguda et frustri. Pots anomenar-ho pedra enmig del camí, caiguda, mala sort... Digues-n'hi com vulguis. No importa si et desmotives. Llavors aplica la perseverança. Aplica l'obligació. Utilitza el teu amor propi. Al final les dues cares de la moneda. Èxit o fracàs. El fracàs serà frustrant sense cap mena de dubte, el teu consol serà saber que vas fer tot el que vas poder. Si és èxit, que no et pugui l'ego. Si és èxit serà perquè vas fer tot el que vas poder. Si fas sempre tot el que pots clar que el resultat no importa. Perquè fins on arriba la teva part, està tot fet.

LLIBRES

CRÍTICA LITERÀRIA

Anna Ruiz Mestres

Repensar... Existir... Resistir

Riu, bèstia, respira joc semàntic des de la portada. Tres cites de poetesses dels PPCC, obren el llibre formant un triangle geogràfic femení (Santanyí, Tortosa, Figueres) i es tanca igualment amb tres cites de poetes (Tortosa, Sant Cugat, Mequinensa) junt amb un líric epíleg d'Esther Xargay.

La presència de la trinitat, que també trobem en la dedicatòria, embolcalla el llibre junt amb la descentralització territorial. De teló de fons hi bateguen: Rodoreda, Keats, i la tropa de romàntics anglesos que domina amb profunditat.

Tants anys de feina (15) i de *compressió poètica* (de 333 pomes, a 39) ha donat un fruit excel·lent, i una mirada pedagògica: *són solucions* els seus versos.

Esdevenen eixos claus: la reflexió sobre l'existència i la natura, (l'aigua: "biologia que camina", l'Ebre "Missisipi catalanesc", el mar i les Illes) són en els títols, en els versos, i van donant forma a aquest corpus que es nodreix del flux seminal que va *prenyant* les paraules. La sexualitat ("Prenyar-te les pigues / amb llet obrera") i l'escatologia ("Un anus i una boca se saluden") s'entrecruen en un univers infi-

nit a la manera més humana.

La denúncia de la destrucció del planeta palesa el compromís i la indignació, ("mentre el destruïm ho contemplem") junt amb la resistència. Religiositat clàssica i moderna serpentegen l'obra junt amb l'etern cercle de la vida, amb el pas del temps, que porta la mort.

La reflexió sobre la força de la poesia "la poesia / ha esdevingut el terrorisme d'Estat" respira un xic de les avantguardes del XX, i mostra l'inconformisme que el caracteritza.

Tot això s'escriu amb la potència de les imatges, "comprar la claror a quilos", i la combinació d'elements naturals amb abstractes ("L'arrel i el somni / el fonoll, la consciència") que omplen de profunditat filosòfica la seva poètica, a la manera de Kierkegaard.

El contrast amara l'obra: la mirada juganera a la bellesa i la lletjor (que pot incomodar el lector) junt amb el joc de la provocació, el diverteixen abastament.

Els versos, com si hi busqués un caire narratiu, primer llargs, i poc a poc es concentren en un vers curt, que a voltes esdevé un aforisme, que també trobem en alguns títols.

Creador de lèxic nou, amb paraules que s'ajunten o se separen, fa un glossari a la mida del que ens vol fer arribar. La tendresa i perversitat del llenguatge, que estima i odia, forgen el joc, i per sobre de tot l'esperança del canvi humà... "Perquè serem més alts / en aquests temps tan baixos" que ens esperona a "Resistir... No com una obediència si no com una forma de vida". Tant de bo.

RIU, BÈSTIA

Autor: Jaume C. Pons Alorda
Editorial: Leonard Muntaner, Editor
Lloc i any d'edició: (Ciutat de Palma) Mallorca, 2021
Nombre de pàgines: 62

Pere Martí i Bertran

Una novel·la amb missatge

En Jaume Cella (Barcelona, 1949) i el seu nebot, en Xavier Cella (Barcelona, 1985), ens ofereixen una novel·la d'una gran actualitat i oportunitat: *Bruna. Una mirada trans*. Es tracta d'una aproximació (rigorosa, valenta i didàctica) a la transsexualitat; un tema encara tabú, molt desconegut i molt poc present a la LIJ. És la història d'un jove d'uns 16 anys, el Bru, que decideix escriure les seves vivències i pors, perquè "estic vivint en un món de dubtes i escriure m'ajudarà a trobar alguna resposta" (p. 14). Dubtes que giren al voltant de la identitat sexual, ja que, tot i haver nascut nen, "perquè tenia una titola ben titulada, una cigala ben encigalada, una cuca ben coque-tona, un penis petit però eixerit com un pèsol..." (p. 19), no està segur de ser-ho, perquè des de petit se sent més nena que nen, com ens va explicant per records (les ungles pintades un estiu, la nina demanada per Reis, els sostenidors de la germana empruats d'amagatotis...) i per experiències amb les amistats del cau, l'institut o el club de waterpolo. Com que el Bru és intel·ligent, sensible (li diuen romàntic) i culte (sobretot cinèfil), i com que sempre s'ha fet preguntes (p. 13), s'ho qüestiona tot, s'informa i decideix sortir de l'armari, fer

públic el seu desig de dir-se i fer-se dir Bruna. Ho farà amb peus de plom, però decidit i esperonat per la seva millor amiga, la Lola, una feminista radical de la seva edat i amb les coses molt clares. Començarà per la família, que es dividirà: mare i germana li faran costat, mentre que pare i germà l'acceptaran, però no l'entendran. Seguirà amb els amics del cau, en qui trobarà bon suport, ja que són una mostra de la diversitat de la societat i tots conviuen amb les pròpies pors: en Josuè és jueu i gai; en Quico, un etiop adoptat sent un nadó; la Fàtima, una musulmana que tant pot anar amb mocador

com sense; la Sílvia, la intel·ligència personificada però no s'accepta, es veu grassa i li fan búlling... Li costarà més mostrar-se tal com és a l'institut i al waterpolo; però ho farà, ens queda clar malgrat que ja no ens ho expliqui, perquè ja ha fet els primers passos i perquè, com ens diu per tancar el llibre: "necessito gent al meu costat que estigui disposada a assumir que ara soc la Bruna, que ahir era el Bru i que demà passat... Demà passat queda tan lluny!" (p. 187). Els Cella, amb la bona feina feta, segur que aconseguiran que la majoria de lectors li facin costat, o si més no que l'acceptin.

BRUNA. UNA MIRADA TRANS

Autors: Jaume Cella i Xavier Cella
Editorial: La Galera
Col·lecció: Young
Any d'edició: Barcelona, 2021
Nombre de pàgines: 189

NOVETATS EDITORIALS

'El nom del món és bosc'

Ursula K. Le Guin / Raig Verg

La gran escriptora de ciència ficció nord-americana va publicar l'any 1972 aquesta novel·la avui ben vigent. Al planeta Athshe, els terrans –de la Terra– n'exploten els recursos i també els habitants, els criatins, una espècie que viu molt adaptada al seu entorn. El capità Davidson, al capdavant d'una missió militar terrana, observa aquest colonialisme.

'Els tres estigmes d'en Palmer Eldritch'

Philip K. Dick/Males Herbes

Més ciència ficció, en aquest cas de la mà de Philip K. Dick (1928-1982), autor de culte del gènere. La seva distopia, a través de la qual fa una crítica a la societat de consum, ens situa a les colònies marcianes, on seria difícil aguantar sense determinades drogues. La darrera, el Chew-Z, ve amb el lema "Déu promet la vida eterna, nosaltres la proporcionem".

'El gran baríton'

Xavier Gual
Columna

Entre els personatges injustament oblidats d'aquest país hi ha Joan Gual, el baríton que va ser conegut com *El Cañón Catalán* per la seva portentosa veu. Escapant de la Guerra Civil (li hauria tocat la Lleua del Biberó) marxa a Sud-amèrica, on cantarà, coneixerà exiliats i tramets d'espionatge, i fins i tot Fidel Castro. El seu net n'ha novel·lat la biografia.

'L'ignot oest'

Ignasi Aldomà
Pagès Ed.

Més enllà de la Panadella (més enllà de Calaf si anem per l'Eix Transversal) s'estenen les comarques menys conegudes per molts dels altres catalans. El geògraf Ignasi Aldomà, amb la inestimable col·laboració de grans fotògrafs, ens aproxima a la realitat de Ponent més enllà de la boira i quatre tòpics més. Una invitació a la descoberta.

'Dolços i confiters a la Catalunya moderna'

Marta Manzaneres / Eumo

Som un país llaminer? Sembla ser que sí. Tenim una tradició que ve de lluny, de quan creix la demanda de sucre a Barcelona i el seu entorn amb la puixança econòmica. Des de llavors, fer una història dels confits i dolços és fer-la també de les tradicions concretes a què van lligades. Un llibre que parla de gastronomia, però també d'antropologia.

GEOGRAFIA LITERÀRIA

endrets
Geografia Literària dels Països Catalans
www.endrets.cat

Llorenç Soldevila

Font del Duc

“ La font del Duc

Vora dels pins hi trenca la canella sota l'enorme roca agombolada. Estil·la l'aigua, escàpola i gelada, fent alegroia dolça cantarella.

El riu aplega l'aigua passarella indiferent al plany que acomiada l'argent viu tremolenc, la breu estada: redós ombrívol de la fontanella.

La roca es mira el cel agemolit cobejosa de negres nuvolades, recremada de tantes solellades.

I té l'aigua naixent al fons del pit, guaita com llisca fúlgida als seus peus i ajunta a les del riu les seves veus. ”

Anton Sala-Cornadó

AUTOR
Anton Sala-Cornadó
(1929-2011)

OBRA
'La llum camina de 'puntetes per la carena'
Ed. Garsineu, 2002

INDRET
Font del Duc

MUNICIPI
Ribes de Freser

COMARCA
Ripollès

La font del Duc està situada a la riba esquerra del riu Rigard i s'hi arriba travessant el pont que hi ha al final de l'aparcament. Forma part d'una ruta urbana de divuit fonts d'uns 11 quilòmetres de màxim i de 7 de mínim, que comença o acaba (depèn del sentit en què l'agafem) a la font de l'Absis o a la de la plaça del Mercat de Ribes, la font del Sortidor. Un cop serem a la font del Duc, hi podem llegir el sonet que li dedicà Anton Sala-Cornadó.

5è CONCURS NARRATIVA CURTA LA GRALLA

MALA MAR

Núria Soto Salvador Llinars del Vallès · 3r PREMI

Il·lustracions: Maria Peix

1

Mar en calma

El primer cop que la veig és en un balcó. M'hi fixo perquè la criden pel mateix nom que a mi i perquè aquest dia estic avorrida com una ostra.

—Mar, vine! Mar, corre, vine!

Ja vinc, penso per sortir de l'ensopiment: a cada onada que trenca a la sorra. Però sé perfectament que les dues criatures que xisclen el meu nom des del balcó no tenen cap interès en mi, perquè amb prou feines arriben a veure'm per sobre la barana. Les altres tres o quatre —no sé ni quantes n'hi caben en un sol balcó—, adultes i que fan pinta de ser les progenitores, sí que em claven els ulls un moment. Però de seguida formen un cercle i tornen a aixecar aquesta remor ridícula que acompanya sempre els humans, mentre les petites salten amunt i avall al seu voltant com les ones que se'm fan quan m'arribo.

Amb ella, la que es diu com jo, encara és pitjor. Quan finalment emergeix de la porta del fons del balcó —si és que d'això se'n pot dir emergir—, m'ignora per complet. Em mira res, un segon, i és com si no em veiés. Com si no s'adonés que soc allà davant, quieta i immensa com un instant de felicitat.

—Mar! Jugues? Mar, va, atrapa'm!

Persegueix les dues criatures de manera instintiva, com si li fes mandra. Què coi els passa a aquestes bestioles humanes? Em naveguen amunt i avall sense parar per satisfer aquesta gana voraç que gasten últimament, i després semblen totes desnudides. No s'adonen de la meua bellesa. No em veuen. No obren mai les boques amb sorpresa, silencioses. No somriuen. Es deixen endur pel corrent com les tortugues mil·lenàries que em viuen a dintre.

La tal Mar, però, sembla cansada fins i tot d'això. La seva indiferència és profunda com els meus abismes. Però tard o d'hora em mirarà, oh i tant que ho farà. Algú que porta el meu nom ha d'estar-me agraïda que li hagi donat la vida. Tenir el meu ímpetu.

No ho vull, però m'excito.

2

Marejol

Pujo a passar el cap de setmana a l'apartament dels pares a primera línia de costa. Quan hi arribem fa bo i decidim parar la taula al balcó. Dic decidim però jo no decideixo res. No sé on tinc el cap.

Intento fer bromes, jugar i seguir el ritme dels nebodets, que no em deixen en pau ni un moment. Tant li fa: últimament només tinc guerra. Per això, quan la mare demana què volem de sopar, m'ofereixo a cuinar una truita de patates que em serveixi d'excusa per deixar anar les llàgrimes que impreviiblement em van venint als ulls sense que ningú em preguntés què em passa. No és que em faci vergonya plorar davant de la família. És que tampoc puc al·legar cap motiu gaire més concret per fer-ho que estar pelant una trista cebeta. De manera que preparo la truita i, sense necessitat d'eixugar-me les galtes, sec a taula i la serveixo. Mmm, boníssima, diuen tots mentre la fan desaparèixer. Però jo fa dies que soc incapaç d'aquesta màgia. No sé on, però he perdut la gana. I fins i tot em sembla que els altres en tenen massa. Mentre jo embruto el plat per simu-

lar que he empassat alguna cosa sòlida, ells parlen de competir, de triomfar, de comprar, d'ascendir, d'invertir, de viatjar.

—He guanyat jo! No, jo!

Renyen els petits perquè —de moment— l'important és participar i segueixen xerrant fins que la mare s'aixeca a buscar una rebequeta i el pare diu ve garbinada. No té ni idea de vents, no crec que hagi anat mai en barca. Però des que va comprar aquest apartament s'ha convertit en un expert en meteorologia marítima i, quan la conversa l'avorreix, en comptes de la tele, vigila les onades.

Per primer cop des de que he arribat, jo també contemplo el mar, que comença a agitar-se inquiet, com si estigués enrabiada.

M'omple els ulls de blau i intento imaginar-me com seria si pogués encomanar-me de la seva fúria i acabar amb tanta ximpleria.

3

Maror

Diu el foc que soc incorregible. Que amb els milers d'anys que tinc, ja seria hora que posés seny i que fes el favor d'estar-me una mica quieteta. Que no pot ser que cada cop que m'emprenyo em carregui una platja o un delta, per més que últimament els humans m'embrutin, m'escaldin i em perdin el respecte. Que els deixi estar, em diu, que total hi són fa quatre dies i que ja s'ho trobaran, que tampoc se'ls ha de donar tanta importància que ja prou que se'n donen ells mateixos. Diu que el meu problema —perquè segons ell tinc un problema— és que com que ningú no em para mai els peus, estic acostumada a fer i desfer com em dona la gana. I que sembla mentida que m'encengui més que ell. Que soc una llunàtica.

Però la veritat és que em rellisca el que em digui i que sé perfectament perquè m'ho diu, tot això. M'ho diu perquè l'exaspera que l'aturi quan calcina desbocat els turons que es banyen a les meves costes. Perquè no suporta que l'ofegui quan encara no ha acabat de consumir algun dels vaixells que em travessen. I perquè ell i jo som iguals, però amb una diferència: jo el guanyo sempre. I una cosa he de deixar ben clara a tothom: no soc incorregible. Soc ingovernable.

Soc la reina.

I si vull aixecar-me, encara que sigui mig metre, per provocar una criatura esquifida que ha perdut la capacitat de reaccionar, doncs m'aixeco fins que la criatura em mira i s'embadaleix. I si amb això no em sembla que n'hi hagi prou per demostrar-li que la vida és impuls i lluita, no pas comoditat, por i dubte, doncs agafo i creixo encara mig metre més. Que digui el vulgui, el foc. I que vingui el vent, que aquest sí que és boig d'anar amunt i avall i sap com empenyar-me per fer-me encara més alta.

Aviat seré tota plena d'onades i escuma blanca. M'empassaré les roques. Queixalaré la platja. Esquitxaré el passeig. I em trencaré en un brogit com un crit de guerra.

4

Maregassa

Recollim la taula que ja és fosc i el mar s'ha convertit en una remor sorda. El pare diu que no fa pinta d'amainar. Com si pogués llegir el futur, diu:

la nit serà mogudeta.

Però jo m'he pres una valeriana i, un cop al llit, em sembla que les ones em gronxen.

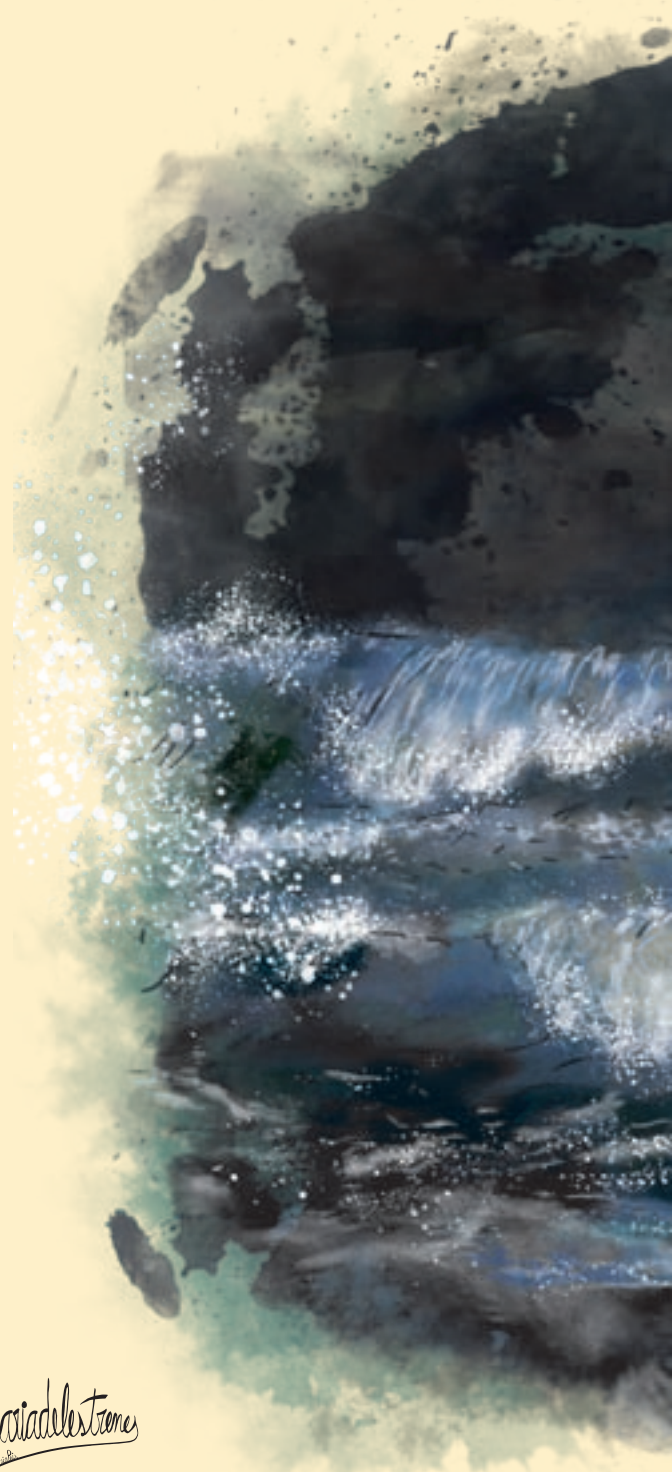
Quan em torno a desvetllar dues o tres hores més tard, la remor ja és un clamor de batalla. El pare tenia raó. Aquesta nit no soc l'única que té insomni. A jutjar pel borbolleig de l'aigua, pels udols del vent i el remoreig dels pins, sembla que el món s'hagi d'acabar d'un moment a l'altre. Alguna cosa metàl·lica, potser una tanca, repica a la llunyania. Uns cables fuetegen una façana. Una llauna buida roda d'aquí cap allà. Res no troba descans.

A les palpentes i amb compte de no despertar ningú, baixo al passeig i, encara acostumant-me a la foscor, m'aboco a la barana que dona a la platja. Les onades arriben fins a la meitat de la sorra i el vent m'escabella i em torna a mullar les galtes. El mar brama amenaçador com una por poc precisa.

Podria dir que és una bogeria: que sento que el mar em crida.

Podria parlar de les raons indefinides, insuficients i poc objectives que em fan venir ganes de pelar cebes. O podria explicar que ho faig i punt. No perquè en tingui cap motiu, sinó perquè tampoc en trobo cap per tornar-me'n al llit, pensant que demà serà un altre dia. Un altre dia més, no gaire diferent d'avui.

Em trec les vambes i la jaqueta impermeable que m'he posat a sobre del pijama, baixo les escales i enfonso els peus a la sorra humida. I així, sense pensar-ho gaire, m'endinso en les onades.

5

Maremàgnum

Estic tan esvalotada, tan engegada per la passió i la broma que no la veig quan se m'acosta. Me n'adono quan ja la tinc a dins, maldant per nedar-me amb unes braçades irrisòries que més aviat em fan pesigolles.

Què vol? Que me l'emporti al fons amb els vaixells naufragats perquè se la mengin els peixos llanternas? Ara sí que em cago en tots els humans desagraïts als quals he donat la vida, i en mi mateixa per donar-los-la, i en els trossos d'estrelles que van topar contra la Terra i es van vaporitzar a l'atmosfera per crear-me a mi en primera instància. La vida ha de cridar la vida, coi. I encara que cadascú sigui lliure de fer el que vulgui, no puc evitar enfurismar-me, cosa que encara fa que em regiri més.

Aquesta bestioleta idiota s'ha entestat a endinsar-se'm i no sembla que tingui cap intenció de girar cua. Miro de calmar-me i d'empentar-la amb suavitat cap a la vora. Voldria que es deixés d'històries i tornés sana i estàlvia cap a la platja. Però em temo que ja és massa tard perquè cap de les dues es faci enrere. No som capaces de controlar-nos ni la irritació ni la força. Ai, ai, penso. I, sense voler, la submergeixo i la rebolco una vegada i una altra. M'he desfermat i, per més que ho intenti, no em puc aturar. M'hisso en onades tan altes que em recargolo i em ploc en cascades enormes.

Em trenco amb una remor profunda i eixordadora com una pena. I inevitablement, quan ella intenta agafar aire, també com una pena, me li escoło a dintre.

Hi ha moments en què aconsegeix treure el cap i tus i m'escup una mica. Però com que de seguida me la torno a endur avall i li faig fer més tómbos, la pobra ja no sap on és el fons i on és la superfície, es va cansant de forcejar i se m'empassa a glopades.

Fins que deixa de lluitar i em sura sense pes entre les ones com un tros d'escorça.

6

Mar interior

Obro els ulls i ho veig tot blanc. No tinc ni idea d'on soc, però la set i el dolor muscular em fan sentir viva com fa temps que no m'hi sentia. A poc a poc, vaig enfocant la vista i distingint objectes al meu voltant: un panell de llum enmig del sostre clar. Un petit televisor apagat que penja de la paret de davant. La punta del llit ortopèdic on estic estirada. I el sofà d'escai blau del qual s'aixequen corrents l'Aleix i els pares.

T'has despertat! Com et trobes? Té, beu, ha dit el metge que beguis molta aigua. Els rostres un pèl massa tibants, els ulls un pèl massa oberts —l'espant de tots tres— i la paraula aigua, sobretot aquesta paraula, em retornen bruscament a la mar com un fort corrent de ressaca. Als cops i a les estrebades. A la necessitat desesperada de beure aigua malgrat estar-ne envoltada. Al cos pesat com un bloc de formigó que s'enfonsa. A la ment que s'enlaira lleugera, primer a la vora d'una piscina desbordant, envoltada de gespa, de la infantesa, i després entre pensaments abstractes, figures geomètriques, llums de colors que fan pampallugues i s'esvaeixen.

Amb els dies m'expliquen que em van trobar de matinada els primers pescadors que sortien. Que em van veure allà estesa a la sorra amb el pijama tot esparracat després del temporal i es van pensar el pitjor. No em diuen si van patir molt o poc abans de localitzar-me. No em fan preguntes. Ni tan sols quan el meu germà torna de córrer amb l'impermeable que vaig perdre aquella nit.

Tornem a ser tots al balcó. És un vespre fred, bufa tramuntana i la mar està remoguda.

—Gràcies —dic mentre agafo la jaqueta i me la poso.

De sobte ja no m'importa incomodar-los, així que els explico perquè em vaig llançar a la mar. Els parlo del forat a l'estómac que tinc ara a totes hores i del forat que hi tenia abans, quan cuinava truites de patates. Els dic que aquell forat era tan profund que no l'hauria pogut omplir amb res que no fos aigua salada. I els confesso que em rellisquen les seves competicions, ascensos, inversions i viatges. Que jo no vull posar seny ni estar-me quieteta, i que si m'he de deixar endur per alguna cosa, prefereixo que sigui per un vent insensat que m'ajudi a aixecar-me i a créixer i a fer-me més forta. A empassar-me les pors i queixalar els desitjos. A encendre'm més que el foc i ser la reina del mambo.

Fan cara d'estranyats, és clar. És el primer cop que em senten parlar així, amb la meva nova veu, i encara es pregunten d'on ha sortit.

Col·laboren:

La Gralla

INSTITUCIÓ PUIG - PORRET
FUNDACIÓ PRIVADA CATALANA

En la propera edició: Gisela Asensio Company de la Garriga

LLENGUA

EL 9 ETS I UTS

187

LÈXIC

Recorregut pels anglicismes (II): la música i la moda

Com vam dir la setmana passada, l'anglès ha configurat una part del nostre llenguatge quotidià paral·lelament a les transformacions socials, ja que la cultura anglosaxona ens ha influenciat de manera decisiva. L'adopció d'un estil de vida americà, amb l'aparició de nous estils musicals, de nous estils de vida o de noves peces de roba, ha permès també la introducció de nombrosos anglicismes a partir dels anys 50.

Pensem un moment en els estils de música o de ball. Quants han adoptat el nom anglès? Una pila. Comencem ja als feliços anys vint amb *xarleston*, *foxtrot*, *jazz*, *swing* o *ragtime*. Si saltem als anys cinquanta i ens allarguem

fins als vuitanta, els mots que ens han arribat dels Estats Units es multipliquen: *rock*, *bugui-bugui* (de l'anglès *boogie-woogie*), *funk*, *punk*, *rhythm-and-blues*, *blues*, *soul*, *metal*, *country*, *rap*...

Però no oblidem que també ens han entrat paraules sobre la cultura de determinats moments, com ara *hippy*, *LSD* o *groupie*. Quant a la roba, podríem pensar que la major part venen del francès; tanmateix, cal dir que de l'anglès ens venen moltes peces i tipus de teixits: *harris*, *tweed*, *denim*, *jersei*, *pul·lòver*, *suèter*, *xeviot*, *eslip* o *bòxers*, que són uns calçotets semblants als pantalons de la boxa, però més ajustats.

Us animem a seguir aquesta secció i us convidem a fer-nos arribar consultes i comentaris a través de vic.ass@cpnl.cat

Oficines i serveis:
granollers@cpnl.cat
ripolles@cpnl.cat
vic@cpnl.cat

www.cpnl.cat/xarxa/cnlosona/

EDUCACIÓ

Eva Remolina / AMIC

La importància dels jocs col·laboratius

Els jocs cooperatius o col·laboratius són una bona manera de fomentar la companyonia, la comunicació, la coordinació i la perseverança entre els nens a través de la formació d'equips i on s'ensenya als infants que l'objectiu és buscar la fi comuna i la cooperació i fent-los entendre que no importa l'èxit individual, sinó que la victòria d'un és la victòria de tots.

Però hi ha molts més valors que és reforcen amb aquest tipus de jocs,

Amb aquests jocs es creen llaços de confiança, es prenen decisions conjuntes i s'uneixen les habilitats de tots. La competitivitat passa a un segon pla

com la socialització, la integració i l'esperit del sacrifici. Es creen llaços de confiança, es prenen decisions conjuntes, es fomenta el sentiment de "comunitat" tan útil en la vida diària i s'uneixen les habilitats de tots (tots sumen), per la qual cosa es descobreix que amb ajuda sempre tot és més fàcil. En aquests jocs la competitivitat, per tant, passa a un segon pla.

D'entre els jocs més coneguts d'aquest tipus (que

solen ser molt acceptats per tots els nens) es troben la cerca del tresor, tirar de la corda, gimcanes, el joc de les cadires musicals, les carreres de relleus o el "Peus Quiets". Jocs de tota la vida, als quals s'uneixen uns altres més moderns com els jocs d'*escape room* o jocs de taula com el Times Up, l'Illa Prohibida o Mysterium, entre molts altres.

ECONOMIA

Via Empresa / AMIC

LA 'LLEI RIDER': DESENLLAÇ PREVISIBILE

Des que l'anomenada *Llei Rider* va entrar en vigor, o, més ben dit, des que es va acabar el termini de tres mesos que va donar el govern espanyol a les plataformes de *delivery* per contractar els seus treballadors, no ha canviat res: les empreses continuen comptant amb repartidors autònoms i amb personal subcontractat. Glovo, Just Eat, Deliveroo i Uber Eats són les principals companyies afectades; cada una ha optat per un model diferent per mirar d'esquivar l'obligatorietat de signar contractes laborals amb tots els *riders* amb qui treballen. Tant els empleats com els seus representants sindicals només veuen una sortida possible al conflicte: "Sabem que, al final de tot, els *riders* serem contractats."

Ho diu Dani Gutiérrez, portaveu del col·lectiu Riders x Derechos. I hi està d'acord Carmen Juares, secretària de noves realitats del treball i economia social i solidària de CCOO de Catalunya: "L'única solució és contractar els *riders* i ho acabaran fent; els missatges que envien les plataformes que no ho faran és molt perillós." El que exigeixen tant uns com altres és el compliment de la nova llei. Des del sindicat també reclamen a l'Executiu que la faci complir a través d'unes inspeccions que a Riders x Derechos "tenim entès que seran molt més estrictes a partir d'ara".

I és que les plataformes digitals de repartiment a domicili no han introduït canvis substancials en el seu model de negoci en aquests tres mesos de marge que han tingut. Repassem les més rellevants.

Les plataformes digitals de repartiment a domicili no han introduït canvis substancials en el seu model de negoci en aquests tres mesos de marge que han tingut

Glovo acapara bona part de les mirades. L'empresa dirigida per Oscar Pierre ha declinat concedir entrevistes als mitjans de comunicació i s'ha limitat a assegurar a través d'un comunicat que "hem treballat a contrarellotge durant els últims mesos per adaptar-nos a la regulació". Aquest mateix document breu va servir per anunciar que té previst contractar uns 2.000 repartidors –al voltant del 20%– abans de finals d'any. Segons Gutiérrez, "encara no han donat cap contracte". Juares assegura que l'empresa té uns 300 repartidors contractats, de moment, però que "manté el personal autònom".

De fet, el portaveu de Riders x Derechos assegura que aquest és el motiu de l'èxit de la companyia: "Glovo ha pogut obrir a 27 països en molt poc temps perquè té treballadors gratis; és un negoci rodó." Aquesta és precisament la llavor de la Llei Rider. A finals de setembre del 2020, el Tribunal Suprem va sentenciar que els *riders* són empleats i que, com a tal, havien de ser contractats i no operar com a autònoms.

Però l'unicorn català sí que ha introduït un canvi rellevant per als repartidors, que ha provocat cinc dies seguits de protestes davant la seu de Glovo a Barcelona. Es tracta d'un nou model de retribució, que permet que cada *rider* triï si vol cobrar més o menys per una entrega. Els treballadors asseguren

PIXABAY.COM

que qui tria el marge més petit rep més comandes i que, per tant, aquesta mesura augmenta la competitivitat entre *riders*. "Han canviat quatre botons de l'aplicació i diuen que ja no som autònoms; es riuen d'Inspecció del Treball", es queixa Gutiérrez. Així doncs, si una cosa ha passat aquests mesos, considera, és que "la nostra situació ha empitjorant", tot i que no ho atribueix a la llei. Davant les protestes generalitzades dels repartidors, l'empresa ha rectificat a mitges. Segons ha comunicat als mateixos *riders*, els marges que poden triar –que anaven de 0,7 a 1,3 euros– ara seran només entre 1 i 1,3.

A banda d'aquest conflicte laboral de falsos autònoms, n'hi ha un altre que s'accentua i sobre el qual els sindicats posen també el focus: la subcontractació. És el model pel qual ha optat sempre Just Eat i que Uber Eats ha anunciat ara que adopta per complir la legislació. Es tracta de recórrer a empreses de treball temporal o de logística, que sí que tenen repartidors contractats, per cobrir les seves necessitats de personal. Això obre la possibilitat al fet que es produeixi una cessió il·legal de treballadors, segons Riders x Derechos, CCOO i UGT. Argumenten que aquest tipus de relació laboral només és legítima per a moments puntuals –pics de feina, per exemple–, però que no es pot utilitzar per formar tota una plantilla.

"El model de contractació de repartidors per compte d'altri és el que ja apliquem com a companyia global a més de 160 ciutats d'Europa", explicava Just Eat a través d'un comunicat el maig, just després de l'aprovació de la Llei Rider. Aquest mateix text "celebrava" la nova norma, ja que "genera la seguretat jurídica necessària per operar amb dos principis fonamentals: garantir els drets dels repartidors [...] i que tots els operadors del sector desenvolupin la seva activitat sota les mateixes regles". Fonts de l'empresa asseguren ara que "Just Eat no s'ha hagut d'adaptar a la Llei Rider perquè els seus repartidors sempre han comptat amb contracte laboral".

Els sindicats denunciaran aquesta pràctica com a cessió il·legal de treballadors. Algunes de les empreses de logística o ETT a les quals recorren tant Just Eat com Uber Eats són Deelivers, Closer Logistics o Delorean Transport. En paral·lel, tant UGT com CCOO es troba en negociacions amb Just Eat del que seria el primer conveni d'empresa per a una plataforma de *delivery*. De moment, les converses es troben en un estat molt inicial.

I queda un tercer model d'adaptació a la Llei Rider, el de Deliveroo. L'empresa marxa d'Espanya, una decisió que els mitjans de comunicació han atribuït a l'entrada en vigor de la nova normativa, però que des de Riders x Derechos asseguren que ja es cuinava abans. "Fa més d'un any que va fer un ERO; simplement, no ha pogut competir amb la resta", indica Gutiérrez. Això sí, l'empresa ha anun-

Es desconeix quants 'riders' hi ha en total a Catalunya, ja que les empreses no n'ofereixen dades. El desenllaç previsible, però, és que tots acabin essent contractats

ciat que abans de cancel·lar el seu servei al país complirà amb la llei i contractarà tots els repartidors perquè puguin tenir els mateixos drets que qualsevol altre empleat en cas d'acomiadament.

LA LLEI, EL PRIMER PAS

Tot i que la majoria de treballadors i els seus representants veuen amb bons ulls la Llei Rider, consideren que només és el primer pas i, sobretot, que no tindrà cap utilitat si no es compleix. "Ens hauria agradat que la normativa afectés també altres sectors en què hi ha molts falsos autònoms", explica el portaveu de Riders x Derechos. El més urgent, per a Juares, és "agilitzar les denúncies, perquè els treballadors no poden esperar vuit mesos o un any a tenir una sentència quan estan pagant una quota d'autònoms i totes les despeses relacionades amb aquesta figura".

"Només demanem que unes empreses que es presenten com a innovadores deixin d'aplicar condicions laborals del segle XIX", sentència Carmen Juares. Es desconeix quants *riders* hi ha en total a Catalunya, ja que les empreses no n'ofereixen dades. El desenllaç previsible, però, és que tots acabin essent contractats.

PSICOLOGIA

Eva Remolina / AMIC

SÍNDROME POSTVACACIONAL

Segons la Viquipèdia, la *síndrome postvacacional* es defineix com "l'estat que es produeix en el treballador en fracassar el procés d'adaptació entre un període de vacances i d'oci amb la tornada a la vida activa, cosa que produeix molèsties que ens fan respondre a les nostres activitats rutinàries amb un menor rendiment".

Afecta un 35% de la població i majoritàriament dones, perquè són les que més estrès pateixen en haver de compatibilitzar la vida laboral amb la vida familiar i la cura dels fills.

Els símptomes més generalitzats són esgotament,

tristesa, nerviosisme, insomni i apatia; símptomes que solen durar entre 15 i 20 dies.

Encara que no hi ha un remei infal·lible per a combatre aquesta síndrome, sí que hi ha pautes que poden seguir-se i que ajuden molt per a evitar aquestes situacions:

-No esperar a tornar de les vacances fins a l'últim moment. L'aconsellable és arribar almenys entre tres i quatre dies abans per així anar-se adaptant als horaris i a la rutina i preparar-nos físicament i mentalment.

-Compaginar la feina amb alguna activitat d'oci, esport o algun *hobby*.

-No emportar-se feina a casa durant les primeres setmanes.

-Prendre's amb una certa calma el primer dia de feina i actuar per prioritats. Obrir *e-mails*, organitzar la feina i començar per aquelles tasques que ens resultin més plaents i anar augmentant la complexitat a poc a poc i a mesura que avança el dia. No podem plantejar-nos solucionar totes les tasques que tenim pendents en un sol dia.

-Començar el primer dia compartint experiències amb els companys per iniciar amb un bon clima laboral.

-Dormir el dia anterior prou hores per afrontar-lo de la millor manera.

En definitiva, s'ha d'evitar que la tornada a la normalitat es produeixi d'una manera brusca. Es tracta d'anar introduint-se de nou al treball d'una forma gradual i natural.

La síndrome és proporcional a la durada de les vacances, per la qual cosa una manera de solucionar-la és distribuir-se el període vacacional al llarg de l'any i no acumular-lo tot en la mateixa època.

També depèn molt de la relació que tinguem amb companys i caps, així com el grau de satisfacció que tenim a la nostra feina, per la qual cosa és el moment de plantejar-se si el que fem realment ens apassiona o si, al contrari, hem de valorar seriosament iniciar una nova etapa professional.

EXCLUSIU PER A SUBSCRIPTORS D'EL 9 NOU

A partir d'ara teniu accés directe a

**L'HEMEROTECA
HISTÒRICA**

Entreu a el9nou.cat/historic-hemeroteca
un arxiu documental molt valuós al vostre abast

Totes les notícies des de 1990

Si encara no sou subscriptors, truqueu al **93 889 49 49**
o entreu a el9nou.cat/subscribe

ELS MILLORS MINUTS DE LA NOSTRA VIDA

Jordi Remolins

El somriure de Quim Crusellas

Un dia de finals de segle passat em va arribar una trucada del Quim Crusellas. No ens coneixíem de res, però arran dels meus articles a EL 9 NOU em va demanar si podíem quedar una estona. Un diumenge a la tarda vaig baixar fins al Pocket Bikes de Vic, i vam estar xerrant sobre videoclubs, pel·lícules de sèrie Z i altres aspectes que segurament interessaven a un percentatge ínfim de la població del Ripollès i d'Osona en aquella època, i menys encara en l'actual. En Quim em va semblar afable i apassionat, i sobretot un *freak* d'unes proporcions que ja m'agradaria a mi assolir abans de deixar aquest planeta.

Les trobades es van convertir en més o menys regulars, i vam iniciar un intercanvi de cintes VHS de les quals encara en conservo alguna. Eren altres temps, internet no havia entrat a les nostres vides, i plataformes com Filmin segurament tot just començava a prendre forma molt embrionària dins del cervell dels seus creadors. En canvi, estic plenament convençut que en Quim ja tenia entre cella i cella això de crear un festival de cinema oriental, com el que ja fa 18 edicions que treu de la zona de confort cinèfils de tot Catalunya. La transcendència inicial de les Nits Asiàtiques a Vic podia prendre's com

una anècdota més o menys afortunada, però la longevitat de la iniciativa, la seva perseverança, i sobretot l'acollida que en el decurs dels anys l'han convertit en un dels referents culturals de la ciutat han permès que Crusellas i el seu equip siguin per dret propi uns *outsiders* amb molt de pedigrí.

Mai fins ara no he acudit a les Nits de Cinema Oriental. La rutina diària complica desplaçaments, i la meua indolència/indigència intel·lectual fa encara més complicada la tasca de refugiar-me en una experiència que no es queda mai en el simple reclam cinematogràfic, sinó que et fa viatjar molt més enllà sense necessitat de moure't de Vic. Però el simple fet de saber que el 2022 n'hi haurà una nova edició, ja és suficient per saber que en Quim continua vetllant per nosaltres. Ho ha fet des del Cineclub Vic, col·laborant en altres festivals de referència, i participant en l'edició de llibres que reclamen l'atenció sobre cinemes minoritaris en el nostre país. I en el meu subconscient persisteix aquella primera cita, on la meua militància subcultural es va veure potenciada per un més d'una tribu, on anys més tard també s'hi van afegir els companys torellonencs del fanzín *Elforat*. Gràcies, moltes gràcies, per existir, Quim, i sobretot pel teu etern somriure.

Divendres, 25 de juliol de 2021
El Festival Nits de Cinema Oriental de Vic tanca la divuitena edició

OFERTA CULTURAL

J. Vilarrodà / O. Serra

Lildami a Vallfogona i Centelles

Lildami. Vallfogona. Divendres, 27 d'agost, a les 21:00.
Riera Blanca de Centelles. Dissabte 28 d'agost a les 20:30. .
Convertit en el màxim representant dels ritmes urbans en català, Lildami fa un doblat aquest cap de setmana al Ripollès i Osona, coincidint amb dues festes majors. La gira d'estiu del terrassenc li serveix per presentar el seu darrer disc, *Viatge en espiral* (Halley Records, 2021).

Suu a Palautordera

Suu. Auditori Ovidi Montllor. Santa Maria de Palautordera.
Divendres 27 d'agost, a les 21h.
Suu és una de les grans revelacions del pop català dels darrers anys. Presentarà les seves cançons en el marc del Cicle de Música Catalana de Santa Maria de Palautordera.

Mishima a Granollers

Mishima. Parc Firal. Granollers.
Dissabte 28 d'agost, a les 23h.
Referents indiscutibles del pop català del segle XXI, Mishima faran aturada a la festa major de Blancs i Blaus en el marc d'una gira que commemora els 10 anys d'un dels seus discos més rodons, *Ordre i aventura*.

CINEMES

CANDYMAN

EUA 2021. Dir. Nia DaCosta. Amb Colman Domingo, Miriam Moss i Rebecca Spence. Terror. Des de temps immemorials, els projectes residencials del barri de Cabrini Green, a Chicago, s'han vist amenaçats per la història d'un suposat assassí en sèrie que s'invoca fàcilment repetint el seu nom cinc vegades davant d'un mirall. Avui, una dècada després que l'última torre de Cabrini fos enderrocada, l'artista McCoy i la seva xicota Brianna Cartwright van a viure a un apartament de luxe d'un barri ple de persones que desconeixen el seu passat.

D'ARTACAN I ELS TRES GOSQUETERS

Espanya 2021. Dir. Toni Garcia. Animació. La història del jove D'Artacan, un noi impetuós i innocent que se'n va a París per complir el seu somni de convertir-se en gosqueter. Allí coneixerà un fidel amic, el ratolí Pom; s'unirà als famosos gosqueters (Athos, Portos i Aramis); s'enamorarà de Juliette; al·lucinarà amb Milady, la famosa gata espia; i s'enfrontarà al pervers Cardenal Richelieu. Sense oblidar Rofly, el corser de D'Artacan, que el salvarà més d'una vegada.

DESCARRILADOS

Espanya 2021. Dir. Fernando García-Ruiz. Amb Julián López, Arturo Valls i Ernesto Sevilla. Comèdia. L'any 2000, Pepo, Roge, Costa i Juan Luis, quatre amics de vint-i-tants anys, van emprendre el viatge somiat: l'Interrail. Però en la seva primera parada a París, l'aventura, i de pas la seva amistat, va acabar de manera abrupta. Vint anys després Juan Luis ha mort i, com a última voluntat, ha decidit donar la seva sucosa herència als seus tres antics amics. Però a canvi els demana que facin l'Interrail que no van poder fer amb unes divertides condicions... han d'emportar-se amb ells les cendres del seu amic perquè pugui "viure" l'experiència amb ells.

EL BEBÉ JEFAZO: NEGOCIOS DE FAMILIA

EUA 2021. Dir. Tom McGrath. Animació. Tim i Ted ja són adults. Tim i la seva esposa Carol viuen amb la seva filla superdotada de 7 anys, Tabitha, i la petita de la casa, la bebè Tina. Malgrat que els germans Templeton no mantenen la mateixa relació, Tabitha té idealitzat el seu oncle Ted i de gran vol ser com ell i ser la directora d'un gran negoci. Però, per a sorpresa de la família, tota l'atenció recau en Tina, que revela que és una superagent secreta de BabyCorp. La seva missió és descobrir la doble imatge que amaga l'escola de la seva germana i alhora el seu misteriós amo, el Dr. Erwin Armstrong.

ESCAPE ROOM 2: MUERES POR SALIR

EUA 2021. Dir. Adam Robitel. Amb Taylor Russell i Logan Miller. Thriller. Zoey i Ben han resultat ser els únics supervivents del maquiavèl·lic joc posat en marxa per la companyia Minos. No obstant això, el perill no ha acabat per a ells. El duo planeja viatjar a la seu de Minos per intentar destapar les matances que la indústria està duent a terme. Per fer-ho hauran de viatjar en un avió que compta amb una prova l'índex de supervivència de la qual està entorn del 4%. Aconseguiran burlar a la mort de nou? Seqüela d'Escape Room.

ESCUADRÓN SUICIDA

EUA 2021. Dir. James Gunn. Amb Margot Robbie, Idris Elba, Viola Davis, John Cena i David Dastmalchian. Acció. Un grup de supermalvats es troben tancats a Belle Reveu, una presó d'alta seguretat amb la taxa de mortalitat més alta dels Estats Units. Per sortir d'allà faran qualsevol cosa, fins i tot unir-se al grup Task Force X, dedicat a dur a terme missions suïcides sota les ordres d'Amanda Waller. Fortament armats són enviats a l'illa Curt Maltese, una jungla repleta d'enemics.

GARCÍA Y GARCÍA

Espanya 2021. Dir. Ana Murugarren. Amb José Mota, Jordi Sánchez i Antonio Resines. Comèdia. Hispavia, una aerolínia de baix cost es troba en greus dificultats. Ni els seus números quadren, ni els seus avions volen. En un intent desesperat de salvar la companyia decideixen contractar simultàniament a un prestigiós consultor d'aerolínies i a un expert mecànic que està a l'atur. La casualitat i la desorganització de l'empresa faran que s'intercanviïn els seus papers.

FREE GUY

EUA 2021. Dir. Shawn Levy. Amb Ryan Reynolds, Jodie Comer i Lil Rel Howery. Comèdia. Guy treballa com a caixer d'un banc. És un tipus alegre i solitari que no deixa que res li amargui el dia. Fins i tot si l'utilitzen com a ostatge durant un atracament al seu banc, ell continua somrient com si res. Però un dia s'adona que Free City no és exactament la ciutat que ell creia. Guy descobrirà que en realitat és un personatge no jugable dins d'un brutal videojoc. Ara que sap que és un personatge de videojoc, Guy, acompanyat per Molotov Girl, decidirà enfrontar-se a tots els malvats que assolen la ciutat.

ICE ROAD

EUA 2021. Dir. Jonathan Hensleigh. Amb Liam Neeson, Laurence Fishburne i Amber Midthunder. Acció. Un grup de miners han quedat atrapat en una mina de diamants. Un equip de rescat intentarà

treure'ls del fons de la mina posant a prova els seus límits i superant obstacles com una carretera gelada i altres amenaces que s'aniran trobant al llarg del rescat.

LA PATRULLA CANINA

EUA 2021. Dir. Cal Brunker. Animació. Els personatges de la mítica sèrie, liderats per Ryder, s'enfrontaran a diverses aventures i a Humdinger, el seu gran rival. Aquest malvat personatge, amant dels gats, estableix una llei que prohibeix els gossos.

REMINISCENCIA

EUA 2021. Dir. Lisa Joy. Amb Hugh Jackman, Rebecca Ferguson i Daniel Wu. Ciènciaficció. Nick Bannister, un investigador privat ajuda als seus clients a recuperar records perduts. Un dia la seva vida canvia quan apareix Mae, una nova clienta. Encara que Mae només acudeix a la seva consulta per trobar un objecte perdut, es convertirà en una perillosa obsessió per Bannister.

CARTELLERA

CAMPRODON		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns	Dimarts
Casal Camprodoní	Miss Marx	18.00 i 22.00	22.00	-	-	-
	Earwig y la bruja	-	18.00	-	-	-
	Cuestión de sangre	-	-	18.00 i 22.00	18.00 i 22.00	18.00 i 22.00
RIBES DE FRESE		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dimarts	
Catalunya	Encuentros en la tercera fase	-	22.00	-	-	
RIPOLL		Divendres	Dissabte	Diumenge	Dilluns	
Comtal	Free Guy	-	19.30	19.0	19.00	
VIC		Divendres	Dissabte i diumenge	Di., dt. i dj.	Dimecres	
Sucre	La patrulla canina	16.20, 17.20 i 19.00	11.30 (dg.), 11.55, 13.35 (ds.) 14.00 (dg.), 15.40, 17.20 i 19.05	16.30 i 18.30	15.50, 16.55 i 18.35	
	Ice Rода	16.40, 20.20 i 22.20	14.00, 16.00 i 17.25	16.30, 20.00 i 22.00	15.40, 18.00, 20.00 i 22.00	
	Candyman	18.30, 20.40 i 22.40	15.40, 19.25, 20.45 i 22.50	18.30, 20.15 i 22.00	16.25, 18.10, 20.15 i 22.00	
	Reminiscencia	18.40, 20.15 i 22.25	18.05, 20.15 i 22.25	17.00, 19.20 i 21.50	17.30, 19.40 i 21.50	
	García y García	16.35, 20.30 i 22.30	16.05, 18.05, 20.50 i 22.45	16.25, 20.00 i 22.00	18.05, 19.45 i 21.45	
	Descarrilados	16.50 i 22.20	22.40	20.05 i 21.45	20.00	
	D'Artacan y los tres...	18.35	11.45 (ds.)	18.20	16.15 i 18.00	

Free guy	17.40, 20.00 i 22.15	11.45 (dg.), 18.00, 20.10 i 22.20	11.45	19.30 i 21.45
Escape Room 2	18.45 i 21.00	19.10 i 21.10	16.30 i 20.15	17.45 i 22.00
Jinetes de la justicia	-	-	22.00	21.50
D'Artacan i els tres... (cat.)	16.50	11.55, 15.40 i 18.00	16.35	-
Fast & Furios 9	19.30	20.00	19.05	21.55
Escuadrón suicida	19.45 i 22.10	19.45 i 22.10	16.50 i 21.45	19.25
Jungle Cruise	17.00	13.35 (dg.) i 15.45	16.45	15.45
Space Jam: nuevas leyendas (cat.)	-	11.35 (dg.)	-	-
El bebé jefazo	-	11.40 (dg.) i 16.00	15.55	17.30
Tiempo	22.25	22.30	18.10	19.55
Peter Rabbit 2: a la fuga (cat.)	-	11.20 (dg.)	-	-
A todo tren: destino Asturias	18.00	17.25	18.20	18.20

GRANOLLERS

De divendres a dijous

Ocine	Patrulla canina	16.00, 17.45, 18.15 i 19.30
	Free guy (Atmos)	16.00, 18.10, 20.20 i 22.30
	Reminiscencia (Atmos)	16.00, 18.10, 20.20 i 22.30
	Escuadrón suicida	17.00, 19.30 i 22.00
	Garcia y Garcia	16.00, 18.00, 20.00 i 22.00
	A todo tren	15.55 i 19.20
	Jungle Cruise	16.00, 17.40, 20.00 i 22.20
	El bebé jefazo: negocios de (...)	16.00, 17.15, 18.00 i 20.00
	Vidua negra	22.00
	Fast & Furios 9	21.15
	Candyman	16.15, 18.00, 20.00 i 22.00
	Ice Road	16.15, 20.15 i 22.15
	Space Jam	16.20
	Descarrilados	18.30, 20.30 i 22.30
	D'Artacan y los tres (...)	16.15 i 18.15
	Tiempo	20.00 i 22.15
	Escape Room 2	18.30, 20.30 i 22.20
	22.30	
	Space Jam: nuevas leyendas	16.20

SANT CELONI

De divendres a dijous

Ocine	D'Artacan y los tres Mosqueperros	16.10
	El bebé jefazo 2	18.10
	Candyman	16.00, 18.10, 20.20 i 22.40
	Tiempo	22.15
	Reminiscencia	16.00, 20.20 i 22.00
	Free guy	18.10, 20.20 i 22.30
	Patrulla canina	16.00, 17.45 i 19.30
	Descarrilados	16.00 i 21.30
	Escuadrón suicida	17.50
	Escape room 2	20.00

PASSATEMPS

MOTS ENCREUATS

Pau Vidal

1													
2													
3													
4													
5													
6													
7													
8													
9													
10													
11													
12													
13													

HORIZONTALS: 1. Prohibició d'interferir entre manera de dir i manera de dir / 2. Reclamar els Friskies. Munteu l'estructura a l'inrevés / 3. El mànec de la paella. Màquina de filar de funcionament quasi del tot manual. Al mocador de la Marta Bes Naubet / 4. Aporta llum a la brasa. De les entitats que es comporten amb les esperables actituds / 5. Esbandeixo a l'estil dels baixos fons, amb líquid d'importació. Inverteixo en informació confidencial / 6. Escuat a la universitat. Pífia en un moment de formalitat / 7. Abominar, tant si es tracta de tastar com de posar a prova. Extrems del transbord / 8. Fa de mal citar, de tan fred com hi fa. Entre la tesi l'antítesi un període de floració / 9. Parell de dos. Amable invitació a la discreció per part dels serveis secrets. Pilota a l'olla / 10. Parits amb aquella ovina submissió. Cadascun a la mallorquina, donant l'esquena / 11. Sortida d'emergència. Veler que treballa com a proveïdor de material d'oficina. Són a dins de les pipes / 12. Un odi estrany pels productes inacabats de Dior. Feien anar els mariners ben empolainats / 13. Paorosa com un ogre i formal com una duquessa. L'única part mòbil de la botiga del taxidermista.

VERTICALS: 1. 175 cc d'antílop de la sabana. És a l'aixada com a la costella el costelló / 2. Nivell per estrenar. Mortífera bola de canó que posa fi a moltes taules estivals. Principi d'igualtat / 3. Tu, boniquet, no et deixis trinxa i suca pa! Humor que altera qualsevol crió / 4. No és la primera pela però quasi. Planta d'una família molt picant. Ve sense ni cinc / 5. És un garrepa, segurament no té el crani a lloc. Com els prototips però en versió ecològica / 6. Molt sol·licitats a les cocteleries gal·les. Per al marit, sopes remenades / 7. Interior de pis. Impedir l'aprovació de la llei fetal d'en Gallardón. Ara la segona, de quasi pela / 8. Restableixi la madame. Queixa per la combinació de rancúnia i amargura / 9. En nom del ceri. Si sembla quàntic és per ser de més de tercer grau. El mig de la meitat / 10. Fastigosament repulsiu. Colorant vermell per pintar, ei!, la sina / 11. Cegueses al món i a les novetats. Extrem superior de l'òrgan / 12. Faig el Luís María més agafador. És al bisbe com a l'alcalde el terme municipal.

SUDOKUS

AMIC

Ompli la quadrícula de 9x9 caselles dividides en subquadrícules de 3x3 amb les xifres de l'1 al 9. No s'ha de repetir cap xifra en una mateixa fila, columna o subquadrícula.

Dificultat: mitjana

				4	7			8
	4					7		
3					9	6		2
			7		5	2		
8	6							
		2		6	3	4		
	2		1	7	8			
6	7	1	2					3
		8	9		6			2

Dificultat: molt fàcil

		7			8			
	4	5	7	6				2
6				4		3		5
8	6		5			4		
		3	8		4		6	
	7	2	6	9			8	3
	5						4	7
7			4					6
	3	4			6	2		

SOLUCIONS

4	5	8	9	3	6	1	2	7
6	7	1	2	5	4	8	3	9
9	2	3	1	7	8	5	6	4
7	9	2	8	6	3	4	1	5
8	6	5	4	2	1	9	7	3
1	3	4	7	9	5	2	8	6
3	8	7	5	1	9	6	4	2
5	4	6	3	8	2	7	9	1
2	1	9	6	4	7	3	5	8

Dificultat: mitjana

1	3	4	9	7	6	2	5	8
7	2	8	4	1	5	9	3	6
9	5	6	2	8	3	1	4	7
4	7	2	6	9	1	5	8	3
5	9	3	8	2	4	7	6	1
8	6	1	5	3	7	4	2	9
6	8	9	1	4	2	3	7	5
3	4	5	7	6	9	8	1	2
2	1	7	3	5	8	6	9	4

Dificultat: molt fàcil

I	X	A	T	S	S	E	R	O
D	I	O	L	A	P	O	L	A
E	S	I	P	E	R	I	C	L
X	A	I	A	T	S	U	C	S
O		O		O	E	R	O	
S	I	C	A	N	T	E	S	I
D	E	T	A	R	T	D		
A	N	U	R	E	R	A	D	A
L	I	O	U	I	D	O	U	N
A	S	A	V	I	D	U	E	S
P	M	A	N	U	A	R	M	B
M	I	O	L	A	R	U	E	M
I	N	T	E	R	D	I	C	C